

ἀξίαν τῆς τραγωδίας ταύτης· δικαίως ἀξιούσης τὴν δάφνην.

Ἡ Ἐπιτροπεία, λαβοῦσα ὑπ' ὄψει τὰς εἰς τὸν ἀγῶνα σταλείσας τραγωδίας καὶ κωμωδίας, ἐκ μὲν τῶν κωμωδιῶν βραβεύει ὁμοψήφως τὸν ποιητὴν τῆς «Ἀλεποῦς», ἐπαινεῖ δὲ τοὺς ποιητὰς τῶν «Ἀνθράκων» καὶ τοῦ «Ἐπισκεπτηρίου».

Ἐκ δὲ τῶν τραγωδιῶν βραβεύει κατὰ πλειονοψηφίαν τὸν ποιητὴν τῆς «Κόρης τῆς Δήμου», τῆς μειονοψηφίας βραβεύουσας τοὺς ποιητὰς τῆς «Κόρης τῆς Δήμου» καὶ τοῦ «Γιού τοῦ Βασιλέως». Ἐπαινεῖ δὲ τοὺς ποιητὰς τοῦ «Γιού τοῦ Βασιλέως» καὶ τοῦ «Λέοντος Χαμαρέτου».

Ἡ ἐπὶ τοῦ λασσανείου ἀγῶνος Ἐπιτροπεία

Θ. Ἀφεντούλης

Γ. Μιστριώτης

Ν. Καζάκης (εἰσηγητής).

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Π. ΚΡΕΜΟΥ

ΝΑΞΟΣ

(Συνέχεια ἐν τῷ προηγουμένῳ φύλλῳ).

Περὶ δένδρων.

Ἡ νῆσος ἔχει διαφόρων εἰδῶν δένδρα, τὰ ὅποια δὲν εἶναι κοινὰ καθ' ὅλην τὴν Εὐρώπην, ἐπεὶ δὲ δὲν ἡμποροῦναι νὰ ὑποφέρουν τὸ βόρειον κρύον. Διὰ νὰ δώσωμεν μίαν διήγησιν περὶ τούτου ἀρχίζω ἀπὸ τὰ πλέον εὐγενέστερα.

Ἡ πορτοκαλιά, ἡ ὁποία αὐξάνει ἐδῶ ἔξω εἰς τοὺς ἀνέμους, εἶναι ἓνα ὠραῖον δένδρον καὶ εἶναι ὁ κορμός του ἰσόμετρος μὲ ἓνα σῶμα ἀνθρώπου, καὶ εἶναι πλέον ὕψηλότερα ἀπὸ τὰς πλέον ὕψηλότερας μηλέας. Αἱ πλέον φουντωταὶ ἔχουν ἕως 3000 πορτοκαλίας διὰ μέσου δύοων ἢ τριῶν σκαψιμάτων τριγύρω τοῦ κορμοῦ καὶ κάμνοντας ἓνα ὀφθαλὸν εἰς τὰ περίξ αὐτοῦ στρογγυλὸν ἢ καὶ τετράγωνον εἰς τὸ μέγεθος κατὰ τὴν αὐξησιν τοῦ δένδρου ἓνα πόδαν εἰς τὸ βάθος, διὰ νὰ δέχεται καὶ νὰ χορταίνει τὰ ποτίσματα αὐτὰ μίαν φορὰν τῆς ἐβδομάδος ἀπὸ διαφόρους αὐλακας, ὅπου καταβαίνουν εἰς αὐτὸν τὸν ὀφθαλόν, καὶ ὁδηγῆται ἀπὸ τὸ ἐν δένδρον εἰς τὸ ἄλλο. Μερικὰ ἀπὸ τὰ σημαντικὰ περιβόλια ἔχουν καὶ μίαν δεξαμενὴν ἐντὸς αὐτῶν, καὶ ὅσον νερόν ἤθελε περισσεύσῃ ἐκ τῆς διωρισμένης ὥρας τοῦ ποτίσματος τὸ ἀποταμιεύουν εἰς αὐτὴν διὰ νὰ χρησιμεύσῃ μεταξὺ τῆς ἐβδομάδος πρὸς ποτισμὸν διαφόρων λαχανικῶν Ὑπάρχουν δὲ καὶ μερικὰ περιβόλια, τὰ ὅποια

ἔχουν ἐντὸς αὐτῶν βρύσιν καὶ μίαν δεξαμενὴν κάτωθεν αὐτῆς πρὸς χρῆσιν τοῦ ποτίσματος αὐτῶν. Ἐπειδὴ καὶ τὰ ἄλλα ποτίζονται ἐκ τοῦ κοινοῦ νεροῦ τοῦ ποταμοῦ, καὶ τὸ καθ' ἓνα μὲ τὰς ὠρισμένας ὥρας του ὅσον τῆς ἡμέρας τόσον καὶ τῆς νυκτός, αὐτὸ τὸ πότισμα δὲν εἶναι γενικὸν εἰς ὅλα τὰ δένδρα τοῦ περιβολίου ὁμοίως καὶ ὁ ὀφθαλὸς γενομένος περίξ τοῦ δένδρου, εἰμὴ μόνον εἰς τὰ ὀξυκόκκινά. Τὰ δὲ ὀπωρόδενδρα ποτίζονται διὰ μέσου τοῦ αὐλακος ὅπου τρέχει τὸ νερόν, ἐπεὶ δὲ καὶ αὐτὰ τὰ δεύτερα εἶναι γενικῶς εἰς ταῖς ἀκrais τῶν περιβολίων καὶ τὰ πρῶτα εἶναι εἰς τὸ μέσον. Τὰ πορτοκαλίας εἶναι δύοων εἰδῶν (δηλαδὴ τὰ γλυκὰ) εἶναι τὰ κοινὰ· εἶναι δὲ καὶ ἓν ἕτερον εἶδος, τοῦ ὁποίου ἡ ψίχα του εἶναι ἐρυθρὰ ὡς τὸ αἷμα. Τὴν εὐχαρίστησιν τῶν κοινῶν γλυκῶν πορτοκαλιῶν πρέπει νὰ τὴν ἔχουν οἱ Νάξιοι τῶν ἀποστολικῶν Ἰεζουϊτῶν, οἵτινες ἔφερον ἐκ τῆς Εὐρώπης δύο δένδρα, τὰ ὅποια τὰ ἐφύτευσαν εἰς τὸ ὑποστατικόν των εἰς Καλαμίτσια—τὸ μὲν ὀνόμαζον Ἀδάμ, τὸ δὲ Εὐὰ—πρὸ ἐνὸς αἰῶνος· τὰ δὲ ἐρυθρὰ ἦλθον καὶ αὐτὰ ἐκ τῆς Εὐρώπης πλὴν μετὰ παρέλευσιν καιροῦ, καὶ ἀγνοεῖται ποῦτος νὰ ἦτον ὅπου ἐφρόντισε περὶ αὐτῶν. Ἀπ' αὐτὰ τὰ δύο δένδρα: Ἀδάμ καὶ Εὐὰ, καὶ διὰ μέσου τοῦ ἐμβολιάσματος ἐκ τῶν δύοων αὐτῶν δένδρων ἦλθον ὅλα τὰ λοιπὰ τῆς Νάξου, τὰ ὅποια εἶναι εἰς μεγάλην ἀφθονίαν. Ὁ μὲν Ἀδάμ πρὸ χρόνων ἐξηράνθη, ἡ δὲ Εὐὰ στέκει εἰς μίαν καλλίστην κατάστασιν.

Ὅταν αὐτὰ τὰ δένδρα ἀρχίζουν νὰ ἀνθοῦν (τῶν ὁποίων ἡ ἐποχὴ εἶναι ἡ ἀνοιξίς· ἀπὸ τὰς 15 Ἀπριλίου σχεδὸν ἀρχίζει ἡ ἀνοιξίς τῶν αὐτῶν ἀνθῶν), εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν εὐωδιάζεται ἡ ἀτμοσφαῖρα εἰς ἓνα μακρὸν διάστημα καὶ σχεδὸν αἰσθάνεται τινὰς τὴν εὐδίαν πρὶν παρὰ νὰ τὰ πλησιάζῃ. Τὰ πορτοκαλίας τῆς Νάξου ἔχουν τὴν προτίμησιν ἀπὸ ἐκεῖνα τῆς Κρήτης.

Τὰ Ὄξυνα ὀνομαζόμενα Νεράντσια εἶναι τριῶν εἰδῶν: τὰ μὲν πρῶτα εἶναι ὀγκώδη, ὡς αἱ δύο φοῦκται ἀνοικταὶ καὶ ἠνωμένοι εἰς τὴν ἀκρὰν τῶν δακτύλων (τὰ ὀνομαζόμενα φράπαις), ἡ δὲ φλούδα αὐτῶν εἶναι χονδρὴ ὡς ἓνα δάκτυλον πλαγίως καὶ εἶναι δὲ καὶ ἄνισοι ἀπ' ἔξω αἱ αὐταὶ φλούδαι· εἶναι αἱ καλλίσται διὰ γλυκὸν καὶ εἶναι ὠφέλιμα πολὺ εἰς τὸν στόμαχον. Τὸ ἐσωτερικόν, μ' ὅλον ὅτι ἔχει μίαν ἄνοστον οὐσίαν, τὸ τρώγουν τραβόντας εἰς κάθε σκλίδαν μίαν ἐπιδερμίδα λεπτὴν, ἡ ὁποία τὸ σκεπάζει, διότι, ἐὰν τὴν ἀφήσῃς αὐτὴν, σὲ φέρει μίαν πικράδα μικρὰν καὶ ἄνοστην. Τὸ δὲ δεύτερον εἶδος τῶν ὀξυνων πορτοκαλιῶν ἢ νεραντσιῶν ἔχει ἓνα μέτριον μέγεθος καὶ ὀλίγον μικρότερον ἐκ τῶν πορτοκαλιῶν, καὶ ὁ κάθε αὐτῶν καρπὸς ἔχει ὑπερσαρκώσεις εἰς τὴν ἔξωθεν φλούδαν ὡσὰν μικρὰ δάκτυλα, τὸ ὅποῖον κάμνει ἓνα παράδοξον σχῆμα. Τὰ δὲ τρίτον εἶδος εἶναι μικρότερα καὶ ὅλως διόλου ἰσια. Αὐτὰ τὰ δύο τελευταῖα τραβῶνται μόνον εἰς

τὴν νήσον Θήραν, τὰ ὅποια τὰ μεταχειρίζονται οἱ ἐκεῖ χωρικοὶ ὅπου τὰ κατασκευάζουν εἰς τὸ ὄξυδι καὶ εἰς τὴν ἄλμην τοῦ ἁλατος, τὰς ὁποίας τὰς τρώγουν εἰς τὰς νηστείας διὰ τὴν ἔλλειψιν τῶν ἐλαίων.

Μετὰ τὰ πορτοκάλια ἀκολουθοῦν τὰ *λεμόνια*, τὰ ὅποια εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον συντροφικῶς εἰς τὰ περιβόλια. Ἡ *λεμονιά* δὲν εἶνε τόσο ὥρατον δένδρον ὡς ἡ πορτοκαλιά. Ἐπειδὴ καὶ τὰ λεμόνια διατηροῦνται περισσότερον καιρόν, πωλοῦνται καὶ εἰς πλέον ἀσφάλειαν πωλεῖται δὲ ἡ χιλιάδα ἕως δύο τάληρα, τὸ δὲ τάληρον πρὸς τρία (;) φράγκα.

Εἰς αὐτὰ τὰ λεμόνια πρέπει νὰ ἀναφέρονται διάφορα ἄλλα εἶδη καθὼς τὰ *Βαλανσιεννικά*, τὰ ὅποια εἶναι μεγαλύτερα δις ἐκ τῶν κοινῶν λεμονίων καὶ ἔχουν κατ' ἀναλογίαν περισσότερον ἀπὸ τὴν ἀσπρην ψίχαν προσκολλημένην εἰς τὴν φλούδαν ἀπὸ μέσα.

Τὰ *γαρολέμονα*, οὕτως ὀνομαζόμενα ἐπειδὴ καὶ δὲν ἔχουν ἐντὸς αὐτῶν ψίχαν, τὸ δὲ ὅλον εἶναι ὄξυνον ζωμί, αὐτὰ δὲν γίνονται μεγαλύτερα ἀπὸ ἓνα καρῦδι, καὶ τὰ περισσότερα ἐξ αὐτῶν μικρότερα τοῦ καρυδίου. Αὐτὰ τὰ δένδρα εἶναι ὀλιγοστά καὶ σπάνια· ὅμως ὁ καρπὸς αὐτῶν ζετιμεῖται πολὺ ἕνεκα τῆς αὐτοῦ εὐωδίας ὅπου εἶναι νοστιμώτερα παρὰ τῶν κοινῶν λεμονίων. Τὰ *γλυκολέμονα* εἶναι μικρότερα ἀπὸ τὰ συνηθισμένα καὶ εἶναι στρογγυλὰ καὶ ἔχουν μίαν ἴσιν φλούδαν· τὸ ζωμί τῶν δὲν εἶναι ὄξυνον, ὅμως ἔχει μίαν γλυκᾶδαν ὅχι τόσο νόστιμον· αἱ γυναῖκες τὰ νοστιμεύονται διὰ νὰ δροσίουν τὸ στόμα τῶν

Τὰ *βεργαμόντα* ὁμοιάζουν μὲ αὐτὰ εἰς τὸ σχῆμα· διακρίνονται δὲ μὲ ἓνα βαθὺν λάκκον καὶ εἰς τὸ μέσον αὐτοῦ ἓνας ὀφθαλμὸς ὡς τοῦ ἀνθρώπου· ἡ δὲ γεῦσις αὐτοῦ καλλιωτέρα παρὰ τοῦ γλυκολεμονίου καὶ ἔχει καὶ ὥραϊαν εὐωδίαν, ἀπὸ τὸ ὅποιον ἐβγάζουν ἓνα πνεῦμα καὶ ἔλαιον, ὅπου κατασκευάζουν μετ' αὐτὸ γλυκίσματα· πλέον τὸ ἔλαιον δὲν εἶναι τόσο καλὸν ἕνεκα ὅπου τὸ μαυρίζει καὶ πλέει καὶ ἀνωθεν τοῦ γλυκοῦ.

Ἡ *κιτριὰ ἀνήκει* εἰς μίαν ξεχωριστὴν προσοχὴν· αὐτὸ εἶναι τὸ πλέον μικρότερον ἀπὸ ὅλα τὰ ἄλλα εἶδη τῶν ὄξυδένδρων, τὸ ὅποιον δὲν ἀφίνουν νὰ ὑψωθῇ περισσότερον ἀπὸ ἐπτὰ ἕως ὀκτὼ πόδας, καὶ ἐπειδὴ ὁ καρπὸς αὐτοῦ πολὺ ὀγκώδης, διὰ νὰ μὴ βλάπτωνται οἱ κλάδοι τοῦ δένδρου καὶ ἐπειδὴ, ὅταν ἀκολουθῇ δυνατὸς ἀνεμὸς, θέλουν σπάση καὶ ὁμοίως καὶ ὁ καρπὸς θενὰ χαθῇ. Τὰ φύλλα τῆς κιτριᾶς ὁμοιάζουν μὲ ἐκεῖνα τῆς λεμονιάς, ἐξ ὧν μόνον ὅτι εἶναι μεγαλύτερα καὶ σαρκωδέστερα· ὁμοίως καὶ τὰ ἀνθὰ αὐτῆς ἔχουν τὰ δύο ἀνωθεν προτερήματα. Οἱ δὲ καρποὶ αὐτῆς ὁμοιάζουν κατὰ τὴν κίτρινον φλούδαν τῶν λεμονίων καὶ ἐβγάζει ἓνα πνεῦμα ἀπὸ τοὺς πόρους, ἐὰν τὸ σπάσῃ τινὰς πλησίον εἰς τὸ φῶς· ὁμοίως εἶναι καὶ ἐκεῖνα τῶν λεμονίων πλὴν μὲ ὀλιγώτερον πνεῦμα καὶ τῶν πορτοκαλλίων. Εἰς

αὐτὴν τὴν φλούδαν ἔσωθεν εἶναι προσκολλημένα ἓνα στερεὸν κρέας χονδρὸν δύο δάκτυλα καὶ περισσότερον, εἰ δὲ μὴ τὸ μέσον αὐτοῦ κυριεύεται ἀπὸ ὄξυνον μεμιγμένον μὲ τοὺς σπόρους, οἱ ὅποιοι ἔρχονται ὀλίγον εἰς τὸ πικρὸν πλὴν εἶναι ὠφέλιμον εἰς ὅσους ὑποφέρουν ἀπὸ τὸ στηθος. Οἱ Ὀθωμανοὶ τὰ τσακίζουν καὶ τὰ βράζουν μὲ τὸ νερόν, τὸ ὅποιον πίνουν καθὼς οἱ Εὐρωπαῖοι τὸ τσάι. Αὐτὸς ὁ καρπὸς εἶναι ὀγκώδης καὶ ζυγίζει τὸ ἓνα ἀπὸ ἑννέα ἕως δέκα φούντια· πολλὰ ἐξ αὐτῶν ζυγίζουν μίαν ἢ μίαν καὶ ἡμίσειαν· ἄλλα δὲ πάλιν περισσότερον δύο ἡμισυ ἕως τρεῖς καὶ τέσσαρας. Οἱ Τούρκοι εἰς τὴν διάλεκτόν τους τὰ ὀνομάζουν *κολοκύνθια* τοῦ δένδρου· τὸ δὲ σαρκώδες κρέας τοῦ τρώγεται ὡμόν, ὅπου ἔχει σχεδὸν τὴν γεῦσιν τῆς γογγύλης, καὶ πολλοὶ διὰ περισσοτέραν οὐσίαν τρώγουσιν ὁμοῦ τὴν ἔξω φλούδαν, διὰ νὰ μὴ τοὺς πειράξῃ εἰς τὸν στόμαχον, ἐπειδὴ καὶ ἡ ἔσωθεν ψίχα εἶναι κακοχώνευτη. Τὰ κίτρα γίνονται καὶ εἰς τὴν Κρήτην, Κάρυστον καὶ Χίον· ὅμως ἐκεῖ εἶναι πλέον μικρὰ καὶ δὲν εἶναι καὶ τόσοσιν τρυφερά καὶ λεπτά καθὼς τὰ τῆς Νάξου· γίνονται δὲ καὶ εἰς τὴν Κάρυστον καὶ Τζέαν. Οἱ Χῖοι τόσο ἐπιμελεῖς εἰς τὴν γεωπονίαν δὲν ἐπιτυγχάνουν τὰ κίτρα αὐτῶν ὡς ἐκεῖνα τῆς Νάξου. Εἰς τὰ μέρη τῆς Γένουας καὶ Σικελίας γίνονται ὅμως ἓνα εἶδος μικρὸν καὶ σκληρόν καὶ μὲ σειρὰς τριγύρω αὐτῶν, εἰς ἓνα λόγον δὲν ἠμπόρεσα νὰ μάθω ὅτι γίνονται εἰς ἄλλα μέρη μεγάλα καὶ λεπτά ὡς τῆς Νάξου. Αὐτὸς ὁ καρπὸς εἶναι πολὺ τρυφερός καὶ ἀντιστέκεται ὀλιγώτερον εἰς τὴν μετακόμισιν παρὰ τὰ λεμόνια καὶ πορτοκάλια. Ὅταν δὲ αὐτὰ σπῖσιν εἰς τὸ ταξίδι, τὰ ἐβγάζουν, τὰ ὅποια πωλοῦνται εἰς τὰ φαρμακοπωλεῖα τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ εἰς τοὺς ἐκείσε πρὸυχοντας Ὀθωμανοὺς πρὸς κατασκευὴν τοῦ ἀνωθεν χυλοῦ, τὸν ὅποιον ὀρέγονται αὐτοὶ κατὰ πολὺ. Οἱ ποντικοὶ τὰ νοστιμεύονται καὶ αὐτοὶ ὑπὲρ τὸ δέον, ἰσως πρὸς ὄφελος τοῦ στομάχου τῶν τρυποῦν αὐτὰ εἰς τὸ δένδρον διὰ νὰ φάγουν τὸ περισσότερον τὰ κούκκουδα ἀπὸ τὴν ψίχαν τῶν κίτρων καθαρίζοντας τὴν ἔξω φλούδαν ἐκ τοῦ λευκοῦ τοῦ κίτρου τὴν τραβοῦν ἀπὸ τὸν λαμπίκον· πότε μόνον μὲ τὸ νερόν, τὸ ὅποιον εὐωδιάζει πολὺ, τὸ μεταχειρίζονται εἰς διάφορα ποτὰ πρὸς εὐωδίαν καὶ πρὸς ὄφελος τοῦ στομάχου. Ἀκόμη δὲ τὴν μεταχειρίζονται καὶ εἰς τὸ οἶνον πνευμα, τὸ ὅποιον πωλεῖται εἰς ἄλλα μέρη εἰς περισσοτέραν τιμὴν παρὰ τὰ ἄλλα εἶδη. Οἱ Ὀθωμανοὶ, οἱ ὅποιοι τοὺς εἶναι ἐμποδισμένον ἀπὸ τὸν μωαμεθανικὸν νόμον, τὸ ἀλκοράνι, τὸ κρασί καὶ ἄλλα πνευματώδη ποτὰ, τὸ ὑπεργαποῦν αὐτὸ τὸ ὀνομαζόμενον *κιτρόνερρον*· φιλεῖουν ὁ εἰς τὸν ἄλλον. Ἐπωλήθη ἐνίοτε εἰς Σμύρνην ἡ φιάλη τῶν 200 δρακμίων ἕως 4 γρόσια· ἡ δὲ χιλιάδα τὰ κίτρα πωλεῖται κατὰ τὸ παρὸν πρὸς 80 γρόσια καὶ πολλάκις καὶ περισσότερα· ὁμοίως καὶ οἱ λοιποὶ καρποὶ αὐξήσαν εἰς τὰς τιμὰς ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρόν. [Κατὰ τὸ ἔτος 1855 ἦσαν ἄλλην

μηχανὴν διὰ τὰ διατηροῦνται τὰ κίτρα διὰ τὸ ταξίδιον τῆς Γαλλίας, ὅπου τὰ κάνουν εἰς τὴν ἄλμην ὡς αἱ ἐλαίαι καὶ τὰ γλυκαίνουν καὶ κατασκευάζουν διαφόρων εἰδῶν γλυκίσματα καὶ πωλεῖται ἡ ὁκὰ φράγκα... ὅλα δὴ τὸ κίτρο ἡ ἄλμη καὶ τὸ βαρέλι πρὸς τόσον. . .]

Αἱ λεμονιαῖς, πορτοκαλιαῖς καὶ κιτριάς ἐπιτυγχάνουν μόνον εἰς τρία χωρία εἰς τὰ χαμηλότερα μέρη, δηλαδὴ Ἑγκαραις, Μέλαις καὶ Ποταμιά. Εἰς πλέον μεμακρυσμένα χωρία δὲν διατηροῦνται ἕνεκα τῆς ψύχρας καὶ τὸ ἄλλο ἡ μετακομιδὴ αὐτῶν. ἤθελεν εἶναι ἀκριβέστερα διὰ τὰ ἔλθουν εἰς τὸν λιμένα τῆς πόλεως, καὶ πλέον βλαμμένα εἰς τὸ κτύπημα τῶν κορινθίων. Ἀπ' αὐτὰ τὰ χωρία, ὅπου ἔρχονται τὰ ξυνά, δὲν εἶναι ὁ δρόμος περισσότερον τῶν δύο ὥρων· μῶλα ταῦτα ἕκαστον λεμόνια ἀγῶγι πληρώνουν τέσσαρες παράδες ἕως εἰς τὸν λιμένα. Ἐπειδὴ καὶ εἰς τὴν Νάξον δὲν ὑπάρχουν ἀμαξαί, γίνεται ἡ μετακομιδὴ διὰ τῶν ὄνων καὶ ἡμιόνων. Αἱ Ἑγκαραις ἔχουν τὴν προτίμησιν εἰς τὴν πλησμονὴν διὰ τὰ κίτρα· ἡ Ποταμιά διὰ λεμόνια τὰ πολλὰ· ἡ δὲ Μέλαις δίδουν καὶ τὰ τρία αὐτὰ εἶδη καὶ καλῆς ποιότητος καὶ εὐθηνίας. Πλὴν τὰ πορτοκαλία εἶναι περισσότερα παρὰ τῶν δύο ἄλλων χωρίων.

Εἶναι ροδακινιαῖς, βερικοκκιαῖς καὶ καίσιαις. Αἱ πρῶται πολλῶν εἰδῶν· ὁμασκηριαῖς, τῶν ὁποίων τὸν καρπὸν ξηραίνουν καὶ πωλεῖται εἰς διάφορα ἄλλα μέρη καὶ εἰς καλὴν τιμὴν. Αἱ δὲ μηλιαῖς δὲν εἶναι πολυάριθμοι καὶ ἀπὸ τὰς καλὰς ποιότητας.

Αἱ ἀπιθιαῖς εἶναι κοινότεραι καὶ ἀπὸ τὰς καλλιωτέρας ποιότητας. Αἱ πεῦκαι, ὅπου φέρουν τὰς κουκκουναρίας, εἶναι μεγάλα δένδρα. Τὰ φύλλα τῶν εἶναι μακρὰ ὡς μίαν πιθαμὴν καὶ στενὰ ὥσάν τῶν βούρλων, καὶ τόσον δριμύα, ὥστε ὅπου πίπτοντας τριγύρω τοῦ δένδρου δὲν ἀφίουν νὰ βλαστήσῃ κανενὸς εἶδους χορτάρι εἰς τὴν αὐτὴν περιφέρειαν.

Εἶναι μόνον ἓνα δένδρον *γιστικιᾶς* εἰς ὅλην τὴν νῆσον εἰς ἓνα περιόλι, ὅπου ἦτον προλαβόντως τῶν πατέρων Ἰουσιτῶν. Οἱ καρποὶ αὐτῆς δὲν ὠριμάζονται καὶ γίνονται σταφυλοειδεῖς. Εἶναι κοινὴ γνώμη τῶν γεωπόνων ὅτι ἔπρεπε νὰ εἶναι τὸ ὀλιγώτερον ἓνα δένδρον ἀρσενικὸν καὶ ἓνα θηλυκόν. Εἶναι ἀληθέστατον ὅτι εἰς τὴν Χίον ὠριμάζονται, μῶλον ὅτι εἶναι περισσότερον· σιμὰ εἰς τὸν βοριά· καὶ τὸ αἶτιον ἀποδίδεται ὅτι ὑπάρχουν ἐκεῖ ἐν ἀφθονίᾳ τὰ αὐτὰ δένδρα.

Αἱ φοινικιαῖς αὐξάνουν κάλλιστα εἰς Νάξον πλὴν ὁ καρπὸς αὐτῶν δὲν εἶναι ἐκ τῆς καλῆς ποιότητος, καθὼς ἐκεῖνος τῆς Ἀφρικῆς καὶ Συρίας.

Ὁξιά εἶναι ἓνα ὑψηλὸν δένδρον, τὸ ὅποτον αὐξάνει πολὺ ὀγρίγωρα· φέρει δὲ πολλοὺς καρπούς, οἵτινες ὁμοιάζουν μὲ τὰ κεράσια πλὴν τὸ χρῶμα λεμονοειδές. Ὁ καρπὸς αὐτῶν γίνεται εἰς τὸ σχῆμα καὶ τὸ μέγεθος τῆς σταφυλῆς. Βγάζοντες τὴν ἐπιδερμίδα τοῦ καρποῦ εὐρίσκετε ἓνα χυ-

λὸν εἰς τὸ ἔσωθεν μέρος μὲ μίαν μυζώδη ὕλην, τὴν ὁποίαν μεταχειρίζονται αὐτὴν ἐνώνωντάς τινι μὲ μέλι καὶ κτυποῦντας τὴν εἰς μίαν λεκάνην εἰς τὸν ἥλιον εἰς τὸ ὑπαίθριον γίνεται ὡς μίαν κόλλαν ὑγρὰν, τὴν ὁποίαν τιλοῦν εἰς βεργίταις ἀπὸ ἀγριελαίαν ἢ ἄλλαις διαφόραις καὶ τὰ ἀποθέτουν εἰς μερικὰ δένδρα ἢ καὶ θάμνους, διὰ τὰ πιάσονται μικρὰ πουλιὰ διαφόρων εἰδῶν. Τὸν αὐτὸν καρπὸν μεταχειρίζονται καὶ οἱ φαρμακοπῶλαι ξηρὸν, ὅπου κατασκευάζουν ἓνα φάρμακον ὑγρὸν διὰ στηθικὰ πάθη.

Αἱ συκιαῖς εἶναι πολλὰ κοινὰ εἰς Νάξον καὶ πολλῶν εἰδῶν καὶ μὲ πολὺ γλυκύτητα οἱ καρποὶ αὐτῶν, διότι μερικὰ ἐξ αὐτῶν εἶναι μαῦρα καὶ μακρουλά, τὰ ὅποια γίνονται πρῶμα καὶ ὀνομάζονται *ἀμπαρκοῦναις*. Ἐχει δὲ καὶ ἐν ἄλλο εἶδος ἄσπρα· καὶ αὐτὰ εἶναι εἰς τὴν ἐποχὴν καὶ ὀνομάζονται *ἀγιανγιώτικα*, ἐπειδὴ καὶ εἶναι ὥριμα πάντοτε κατὰ τὴν 24 τοῦ Ἰουνίου μηνὸς εἰς τὴν ἐορτὴν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τῆς γεννήσεως τοῦ ὀνομαζομένου Βαπτιστοῦ. Τὰ μὲν πρῶτα κάμνουν τὸν καρπὸν αὐτῶν εἰς δύο ἐποχάς, ὡς εἶπον ἄνωθεν, τὴν δὲ δευτέραν φορὰν, ὅταν εἶναι ἡ ἐποχὴ τῶν κοινῶν σύκων δηλαδὴ κατὰ τὸν Αὐγουστον μῆνα. Ἄλλαι δὲ ἐξ αὐτῶν κάμνουν γαλάζια καὶ πλέον γλυκύτερα καθὼς καὶ τὰ ἄσπρα. Ἐξῶν (1) ἀπ' αὐτὰς τὰς συκίας εἶναι ἀκόμη ἐκεῖναι ὅπου ὀνομάζονται *μυσιριώτισσαις* ἢ *φαρῶνικαις* ἢ *φαρῶσικαις*, ἐπειδὴ καὶ τὰ φύλλα αὐτῶν ὁμοιάζουν μὲ αὐτὰ ὄντας χονδρὰ ἓνα παρμάκι, μακρὰ ἓνα πόδα καὶ πλατιά ἡμισυ. Αὐτοῦ δὲ τοῦ εἶδους ὁ καρπὸς γίνεται εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ φύλλου· αὐτὸ τὸ φύλλον, ἐάν τις τὸ χῶσῃ ἕως τὸ μέσον αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν, οὗτος ἐπιτυχαίνει καὶ μετ' αὐτὸ γίνεται τὸ δένδρον. Ὅταν τις τρώγῃ ἀπ' αὐτὸν τὸν καρπὸν, τὸ οὐρόν του γίνεται κατακόκκινον.

Αἱ *συκαμινιαῖς* εἶναι τριῶν εἰδῶν· ἐκεῖναι, ὅπου κάμνουν τὰ ἄσπρα συκάμιναι, ἐκτιμῶνται τὸ πλέον ὀλιγώτερον· αἱ ἄλλαι κάμνουν κόκκινα μελαχροινὰ, τῶν ὁποίων τὰ φύλλα εἶναι τὰ πλέον ἀρμοδιώτερα εἰς τὸ νὰ θρέψουν τοὺς μεταξοσκώληκας· αὐταὶ γίνονται τὰ πλέον μεγαλῆτερα δένδρα. Αἱ τελευταῖαι φέρουν ἓνα μαῦρον καὶ νόστιμον καρπὸν κατὰ τὴν γεῦσιν· καὶ τὰ φύλλα ὁμοίως αὐτῶν χρησιμεύουν διὰ τὰ μεταξοσκωλήκια· ὅμως τὸ μετὰξὶ δὲν γίνεται τόσον λεπτόν. Ἐξ αὐτοῦ τοῦ καρποῦ ἐβγάζουν ῥακὶ εἰς Νάξον καὶ εἰς ἄλλα μέρη καὶ καθὼς εἰς τὴν νῆσον Ἄνδρον τὸ ὀνομαζόμενον ῥακὶ *μουρᾶτο* ἢ *μουρρόρρακο*.

Αἱ *ἀμυγδαλιαῖς* κάμνουν γλυκὰ ἀμύγδαλα καὶ ἄλλαι ἐξ αὐτῶν πικρά. Αἱ τελευταῖαι χρησιμεύουν διὰ φράκτας μεταξὺ ἄλλων θαμνοκλάδων. Μερικῶν δὲ ἐκ τῶν γλυκῶν

(1) Εἶναι ἀκόμη ἓνα ἄλλο εἶδος, ὅπου ὀνομάζονται *ἁδελωνικία* καὶ αὐτὰ ὥρατα εἰς τὴν γεῦσιν μὲ τὸ μέγεθος ἐνὸς καρυδίου, τὰ ὅποια ἔχουν αὐτὸ τὸ ξεχωριστὸν προτέρημα, ὅτι διαρκοῦν εἰς τὰ δένδρα ἕως εἰς τὰ μέσα τοῦ Δεκεμβρίου.

είναι τόσο λεπτός ο φλοιός του καρπού αυτών, όπου συν-
τριβεται μεταξύ των δύο δακτύλων. Και δι' αυτό το αλ-
τιον είναι υποκειμένοι εις τὸ νὰ παγωθῶν εύκολώτερα ἀπὸ
τοὺς ποντικούς, ἐὰν καὶ δὲν φροντίσῃ τινὰς νὰ τὰ περι-
τριγύρῃ εἰς τὸν κορμὸν μὲ ἀγκάθας διὰ νὰ ἐμποδισθῇ ἡ
ἀνάβασίς των εἰς τὸ δένδρον.

Αἱ *τοιτυφιαῖς* εἰναι δένδρα τῶν ὁποίων ὁ καρπὸς χρη-
σιμεύει πρὸς κατασκευὴν, τὴν ὁποίαν κάμνουν οἱ φαρμα-
κοπῶλαι ἕνα φάρμακον ὑγρὸν διὰ νὰ θεραπεύσουν τὸν βήχα.

Αἱ *κομαριαὶ* δίδουν καρπούς, οἱ ὅποιοι ὁμοιάζουν μὲ τὰ
χαμοκέρασα (ἢ φράουλες), ὅμως δὲν εἰναι τόσο ὡς αὗται
νόστιμα. Τὸ δὲ δένδρον αὐτὸ εἶναι ὠραιότατον καὶ ἀειθα-
λές. Ἡ περισσοτέρα αὐτῶν εὐμορφία εἶναι ὅτι εἰς τὸ αὐτὸ
δένδρον ὑπάρχει, ὠριμος καρπός, ἡμιώριμος καὶ ἄνθη τῶν
καρπῶν. Ἀπ' αὐτὸν τὸν καρπὸν, ὅταν φάγῃ τινὰς ἀρκετόν,
ζαλίξῃ ὡς νὰ μεθύσῃ τινὰς. Μ' ὅλον ὅτι ὁ αὐτὸς καρπὸς
εἶναι ἄνοστος, πολλοὶ τὸν τρώγουν μὲ μεγάλην ἡδονὴν
καὶ κατ' ἐξοχὴν αἱ γυναῖκες ἐξ αὐτοῦ τοῦ καρπού ἐβγά-
ζουν οἰνόπνευμα δυνατώτατον.

Ὑπάρχουν ἀκόμη δένδρα *κυθωριῶν* τῶν ὁποίων ὁ καρ-
πὸς χρησιμεύει εἰς διάφορα γλυκίσματα. Ἀκόμη τὰ κόβουν
εἰς φέταις, ταῖς ὁποῖαις ξηραίνουν εἰς τὸν ἥλιον καὶ ἀέρα
καὶ τὰ μαγειρεύουν τὸν χειμῶνα μὲ κρέας (δηλ. καθυρ-
διστά). Ὑπάρχει ἐν δένδρον πλησίον τῶν Ἑγκαρῶν ὀνομα-
ζόμενον *ἀγριοκυθωριὰ*, τοῦ ὁποίου οἱ καρποὶ δὲν εἰναι με-
γαλείτεροι ἀπὸ τὰ στρογγυλὰ λεπτοκάρυα. Ἀπ' αὐτοῦς
τοὺς καρπούς γίνονται *κομπολόγια* μὲ χονδρὰ κουμπιά, τὰ
ὅποια εύκόλως λαμβάνουν τὸ λαμπρὸν μέλαν χρῶμα ἢ καὶ
τὸ ἐρυθρόν. τὸ δὲ ἐνδότερον κρέας αὐτοῦ χρησιμεύει διὰ
φθιασίδι μερικῶν αἰσχυρῶν γυναικῶν πρὸς μόρφωσιν τοῦ
προσώπου αὐτῶν.

Ὑπάρχουν μερικαὶ *καστανιαῖς* εἰς τὰ ὑψηλότερα καὶ
ἀπομακρυσμένα χωρία, αἱ ὁποῖαι εἰναι δύο εἰδῶν : ἡμε-
ραις ὡς ἐκεῖναι τῆς Κρήτης καὶ ἄγριας, πλὴν καὶ αὐτὰ
τρώγονται, ὅταν τινὰς τὰ χῶσῃ εἰς λάκκον ἀπὸ χῶμα, ἀφοῦ
ὠριμάσουν καὶ μετὰ μερικὸν καιρὸν τὰ ξεχῶσῃ.

Εἶναι καὶ ὀλίγαι *κερρασιαῖς* καλῆς ποιότητος· ἀκόμη καὶ
μερικαῖς *φουντουκιαῖς*, πλὴν σπανίως καρποφοροῦν.

Αἱ *καρυδιαῖς* εἰναι εἰς ἀρκετὴν ποσότητα καὶ διαφόρων
εἰδῶν καὶ μεγέθους. Ὑπάρχει ἐν εἶδος, τῶν ὁποίων ὁ καρ-
πὸς εἶναι εἰς τὸ τσόφλι τόσο λεπτός, ὅπου τὰ μικρὰ πτη-
νὰ τρυποῦν αὐτὸ καὶ τρώγουν τὴν ψίχαν καὶ τὰ ὀνομά-
ζουν *πουλοκάρυθα* ἢ *ἀφροκάρυθα*. Εἶναι εἰς τὸ τσόφλι ὡς
τὰ χιώτικα ἀφραμύγδαλα.

Ξυλοκερατιαῖς ὑπάρχουν πολλὰ δένδρα εἰς μεγάλην ἀ-
φθονίαν· ὑπάρχουν δὲ διαφόρων εἰδῶν, αἱ ὁποῖαι εἰναι τὸ
περισσότερον μέρος ἄγρια· ὑπάρχουν δὲ καὶ μερικαὶ ὅσαι
εἶχον κυρίους φιλοπόνους, οἱ ὅποιοι ἐκέντρισαν ἐξ αὐτῶν

ἀπὸ ἡμερῶν καὶ φέρουν τινὰ ὠραῖον καρπὸν καὶ νοστιμώ-
τατον καὶ γλυκύτατον.

(ἀκολουθεῖ).

ΣΥΜΜΙΚΤΑ

Δύο μέγιστα δένδρα κόμμεως, ἅτινα εἰναι ἐκατὸν ποδῶν
ὑψους ἄνωθεν μικρὰς τινος ἐν Γουατεμάλα ἐκκλησίας ἐ-
χοντα περιφέρειαν 60 ποδῶν, μετεκίνησαν τῆς θέσεώς των
τὰ θεμέλια τῆς ἐκκλησίας ὑπὸ τῶν ἰσχυρῶν αὐτῶν ριζῶν.

Ὁ παραδοξότερος γάμος, ὅστις ἐγένετό ποτε ἀπὸ τῶν
χρόνων τοῦ Μαθουάλα, ἐτελέσθη ἐν Ἀτλάντῃ τῇ πρω-
τευούσῃ τῆς Γεωργίας. Ὁ μὲν γαμβρὸς καλούμενος Ἰράμ
Σέστερ εἶνε νέος 124 Μαίων, ἐνῶ ἡ αἰδήμων νύμφη εὐρί-
σκεται εἰς τὸ ἄνθος τοῦ 81ου ἔτους τῆς ἡλικίας τῆς.

Τηλεγράφημα ἐκ Νέας Ὑόρκης ἀναγγέλλει, ὅτι ἀποτε-
λεσματικὴ ἀπόπειρα ἐγένετο, ὅπως προκληθῇ τεχνητὴ
βροχὴ εἰς τὸ ἐν Κρότον ὑδραγωγεῖον. Ἀερόστατον ὑψώθη
μέχρι τῶν νεφελῶν περιέχον 200 λίτρας δυναμίτιδος, ἥτις
ἐξεπυρσοκρότησε μετὰ καταπληκτικῆς δυνάμεως. Ἀμέσως
δὲ μετὰ τὴν ἐκπυρσοκρότησιν ἐπηκολούθησε βῆχαιοτάτη
βροχὴ.

Καὶ πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἐγένοντο ἐν Καρύστῳ τῆς Εὐ-
βοίας οἱ γάμοι ἐβδομηκονταετοῦς νέου μετὰ δεκαπενταε-
τοῦς κόρης, ἐν τῇ ταμείῳ δὲ αὐτοῦ ἔλαμπον στιλπνότα-
ται καὶ ζωηρόταται ἰσάριθμοι τῆς ἡλικίας αὐτοῦ χιλιάδες
δραχμῶν.

Προσκεφάλαιον ἐκ ρινισμάτων ξύλου πύκης ἔχει τὴν
θεραπευτικὴν ιδιότητα διὰ τὰς τῶν πνευμόνων παθήσεις
καὶ διὰ τὸν βήχα.

Ἡ μεγαλητέρα ὀρχήστρα καὶ συναυλία τῆς Εὐρώπης
εἶναι ἡ τοῦ κρυσταλλίνου παλατίου τοῦ Λονδίνου. Τὸ
1888 ὁ χορὸς συνεκροτεῖτο ἐκ τριῶν χιλιάδων φωνῶν καὶ
πεντακοσίων ὀργάνων. Ἐτέρα παραδοξὸς ὀρχήστρα εἶναι ἡ
δοθεῖσα ἐν μιᾷ φυλακῇ τῆς Πανσιλβανίας τῆς Ἀμερικῆς.
Συνεκροτεῖτο ἐκ τριακοσίων μουσικῶν, οἵτινες πρότερόν
ποτε ὁ εἰς δὲν εἶδε τὸν ἄλλον.

Ἡ εὕρεσις τοῦ χοροῦ, πόλκα, ἀμφισβητεῖται. Τινὲς ἀ-